

TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN
KHOA KẾ TOÁN

Chủ biên: PGS. TS. Nguyễn Năng Phúc

Giáo trình

PHÂN TÍCH BÁO CÁO TÀI CHÍNH

(Tái bản lần thứ ba)

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN

2013

TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN
KHOA KẾ TOÁN

Chủ biên: PGS. TS. Nguyễn Năng Phúc

GIÁO TRÌNH

PHÂN TÍCH BÁO CÁO TÀI CHÍNH

(Tái bản lần thứ ba)

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN
2013

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU	1
Chương 1: NHỮNG VẤN ĐỀ LÝ LUẬN CƠ BẢN CỦA PHÂN TÍCH BẢO CÁO TÀI CHÍNH	11
1.1. KHÁI NIỆM, Ý NGHĨA VÀ NHIỆM VỤ PHÂN TÍCH BẢO CÁO TÀI CHÍNH.....	11
1.1.1. Khái niệm về phân tích báo cáo tài chính	11
1.1.2. Vai trò của hệ thống báo cáo tài chính đối với việc phân tích tình hình tài chính của doanh nghiệp	15
1.1.3. Mục tiêu của phân tích báo cáo tài chính doanh nghiệp.....	17
1.1.4. Ý nghĩa của việc phân tích báo cáo tài chính	17
1.1.5. Nhiệm vụ của phân tích báo cáo tài chính doanh nghiệp.....	21
1.1.6. Nội dung của phân tích báo cáo tài chính	22
1.2. ĐỐI TƯỢNG NGHIÊN CỨU CỦA PHÂN TÍCH BẢO CÁO TÀI CHÍNH	24
1.2.1. Khái quát chung về đối tượng nghiên cứu của phân tích báo cáo tài chính.....	24
1.2.2. Đối tượng nghiên cứu của phân tích báo cáo tài chính.....	26
1.3. CÁC PHƯƠNG PHÁP PHÂN TÍCH BẢO CÁO TÀI CHÍNH DOANH NGHIỆP	27
1.3.1. Phương pháp so sánh	27
1.3.2. Phương pháp loại trừ.....	32
1.3.4. Mô hình Dupont	42
1.3.5. Phương pháp đồ thị	46
1.4. TỔ CHỨC PHÂN TÍCH BẢO CÁO TÀI CHÍNH DOANH NGHIỆP	47
1.4.1. Lập kế hoạch phân tích.	48
1.4.2. Trình tự phân tích	50
1.4.3. Hoàn thành công việc phân tích.....	54
Chương 2: ĐỌC VÀ KIỂM TRA BÁO CÁO TÀI CHÍNH CƠ SỞ DỮ LIỆU ĐỂ PHÂN TÍCH.....	57
2.1. TỔNG QUAN VỀ HỆ THỐNG BÁO CÁO TÀI CHÍNH DOANH NGHIỆP	57
2.1.1. Khái niệm báo cáo tài chính và hệ thống báo cáo tài chính doanh nghiệp.....	57
2.1.2. Phân loại báo cáo tài chính doanh nghiệp.....	58

2.2. HỆ THỐNG BÁO CÁO TÀI CHÍNH DOANH NGHIỆP HIỆN HẠNH Ở VIỆT NAM.....	64
2.2.1. Hệ thống báo cáo tài chính năm.....	64
2.2.2. Hệ thống báo cáo tài chính giữa niên độ.....	89
2.2.3. Hệ thống báo cáo tài chính hợp nhất.....	89
2.2.4. Hệ thống báo cáo tài chính tổng hợp.....	90
2.3. ĐỌC VÀ KIỂM TRA HỆ THỐNG BÁO CÁO TÀI CHÍNH.....	91
2.3.1. Yêu cầu và nguyên tắc đọc báo cáo tài chính.....	91
2.3.2. Đối tượng, trình tự và phương pháp kiểm tra báo cáo tài chính.....	94
2.3.3. Đọc và kiểm tra Bảng cân đối kế toán.....	98
2.3.4. Đọc và kiểm tra Báo cáo kết quả hoạt động kinh doanh.....	103
2.3.5. Đọc và kiểm tra Báo cáo lưu chuyển tiền tệ.....	104
2.3.6. Đọc và kiểm tra Thuyết minh báo cáo tài chính.....	104
2.3.7. Đọc và kiểm tra Bảng công khai báo cáo tài chính.....	107
2.3.8. Đọc và kiểm tra báo cáo tài chính giữa niên độ.....	108
Chương 3: ĐÁNH GIÁ KHÁI QUÁT TÌNH HÌNH TÀI CHÍNH	109
3.1. TÌNH HÌNH TÀI CHÍNH VÀ YÊU CẦU, MỤC ĐÍCH ĐÁNH GIÁ KHÁI QUÁT TÌNH HÌNH TÀI CHÍNH CỦA DOANH NGHIỆP	109
3.1.1. Tình hình tài chính.....	109
3.1.2. Mục đích và yêu cầu đánh giá khái quát tình hình tài chính.....	111
3.2. ĐÁNH GIÁ KHÁI QUÁT TÌNH HÌNH HUY ĐỘNG VỐN CỦA DOANH NGHIỆP	113
3.2.1. Nội dung và chỉ tiêu đánh giá.....	113
3.2.2. Phương pháp đánh giá.....	115
3.3. ĐÁNH GIÁ KHÁI QUÁT MỨC ĐỘ ĐỘC LẬP TÀI CHÍNH CỦA DOANH NGHIỆP	119
3.3.1. Nội dung và chỉ tiêu đánh giá.....	119
3.3.2. Phương pháp đánh giá.....	122
3.4. ĐÁNH GIÁ KHÁI QUÁT KHẢ NĂNG THANH TOÁN	125
3.4.1. Nội dung và chỉ tiêu đánh giá.....	125
3.4.2. Phương pháp đánh giá.....	131
3.5. ĐÁNH GIÁ KHÁI QUÁT KHẢ NĂNG SINH LỢI	133
3.5.1. Chỉ tiêu đánh giá.....	133
3.5.2. Phương pháp đánh giá.....	135
Chương 4: PHÂN TÍCH CẤU TRÚC TÀI CHÍNH VÀ CÂN BẰNG TÀI CHÍNH.....	139
4.1. PHÂN TÍCH CẤU TRÚC TÀI CHÍNH	139

4.1.1. Khái niệm và nội dung phân tích	139
4.1.2. Phân tích cơ cấu tài sản	140
4.1.3. Phân tích cơ cấu nguồn vốn.....	147
4.1.4. Phân tích mối quan hệ giữa tài sản và nguồn vốn.....	152
4.2. PHÂN TÍCH CÂN BẰNG TÀI CHÍNH.....	155
4.2.1. Khái niệm và nội dung phân tích	155
4.2.2. Phân tích cân bằng tài chính dưới góc độ luân chuyển vốn	156
4.2.3. Phân tích cân bằng tài chính dưới góc độ ổn định nguồn tài trợ.....	161
Chương 5: PHÂN TÍCH TÌNH HÌNH CÔNG NỢ VÀ KHẢ NĂNG THANH TOÁN	167
5.1. PHÂN TÍCH TÌNH HÌNH CÔNG NỢ PHẢI THU, PHẢI TRẢ	167
5.1.1. Đặc điểm hoạt động kinh doanh và cơ chế tài chính ảnh hưởng đến các chỉ tiêu phân tích tình hình công nợ phải thu, phải trả	167
5.1.2. Ý nghĩa phân tích tình hình công nợ phải thu, phải trả.....	167
5.1.3. Phân tích tình hình công nợ phải thu	168
5.1.3. Phân tích tình hình công nợ phải trả	174
5.1.4. Phân tích mối quan hệ công nợ phải thu và công nợ phải trả	179
5.2. PHÂN TÍCH KHẢ NĂNG THANH TOÁN.....	183
5.2.1. Phân tích khả năng thanh toán nợ ngắn hạn	183
5.2.2. Phân tích khả năng thanh toán nợ dài hạn.....	189
5.2.3. Phân tích khả năng thanh toán thông qua Báo cáo lưu chuyển tiền tệ	194
Chương 6: PHÂN TÍCH HIỆU QUẢ KINH DOANH	199
6.1. KHÁI NIỆM VÀ BẢN CHẤT CỦA HIỆU QUẢ KINH DOANH.....	199
6.1.1. Khái niệm về hiệu quả kinh doanh	199
6.1.2. Bản chất của hiệu quả kinh doanh	200
6.1.3. Mối quan hệ giữa các chỉ tiêu phản ánh kết quả kinh doanh và hiệu quả kinh doanh.....	201
6.2. Ý NGHĨA VÀ NHIỆM VỤ PHÂN TÍCH HIỆU QUẢ KINH DOANH.....	202
6.2.1. Ý nghĩa của phân tích hiệu quả kinh doanh.....	202
6.2.2. Nhiệm vụ phân tích hiệu quả kinh doanh	203
6.3. ĐÁNH GIÁ KHÁI QUÁT HIỆU QUẢ KINH DOANH	204
6.4. PHÂN TÍCH HIỆU QUẢ SỬ DỤNG TÀI SẢN	207
6.4.1. Phân tích hiệu quả sử dụng tài sản chung	207
6.4.2. Phân tích hiệu quả sử dụng tài sản thông qua mô hình tài chính....	210
6.4.3. Phân tích hiệu quả sử dụng tài sản ngắn hạn	216

6.4.4. Phân tích hiệu quả sử dụng tài sản dài hạn của doanh nghiệp	223
6.5. PHÂN TÍCH HIỆU QUẢ SỬ DỤNG NGUỒN VỐN.....	230
6.5.1. Bản chất của nguồn vốn và cơ cấu nguồn vốn của doanh nghiệp..	230
6.5.2. Phân tích hiệu quả sử dụng vốn chủ sở hữu (nguồn vốn chủ sở hữu)	231
6.5.3. Phân tích mối quan hệ giữa hiệu quả sử dụng vốn chủ sở hữu với đòn bẩy tài chính.....	234
6.5.4. Phân tích hiệu quả sử dụng vốn vay	238
6.6. PHÂN TÍCH HIỆU QUẢ SỬ DỤNG CHI PHÍ	239
6.7. PHÂN TÍCH HIỆU QUẢ KINH DOANH DÀNH CHO NHÀ ĐẦU TƯ TRÊN THỊ TRƯỜNG CHỨNG KHOÁN	242
6.7.1. Các khái niệm cơ bản về công ty cổ phần niêm yết.....	243
6.7.2. Các chỉ tiêu tài chính đặc thù của các công ty cổ phần niêm yết....	244
Chương 7: ĐỊNH GIÁ DOANH NGHIỆP, PHÂN TÍCH DẤU HIỆU KHỦNG HOẢNG VÀ RỦI RO TÀI CHÍNH.....	249
7.1. ĐỊNH GIÁ DOANH NGHIỆP	249
7.1.1. Khái niệm giá trị doanh nghiệp.....	249
7.1.2. Mục đích của định giá doanh nghiệp.....	249
7.1.3. Các phương pháp định giá doanh nghiệp.....	250
7.2. PHÂN TÍCH DẤU HIỆU KHỦNG HOẢNG TÀI CHÍNH.....	261
7.2.1. Mục đích của phát hiện dấu hiệu khủng hoảng tài chính	262
7.2.2. Phương pháp phân tích phát hiện dấu hiệu khủng hoảng tài chính	263
7.3. PHÂN TÍCH RỦI RO TÀI CHÍNH.....	278
7.3.1. Phân tích rủi ro kinh doanh.....	280
7.3.2. Phân tích rủi ro tài chính	282
Chương 8: DỰ BÁO CHỈ TIÊU TRÊN BÁO CÁO TÀI CHÍNH.....	294
8.1. TỔNG QUAN VỀ DỰ BÁO CÁC CHỈ TIÊU TRÊN BÁO CÁO TÀI CHÍNH.....	294
8.1.1. Khái niệm và ý nghĩa của dự báo các chỉ tiêu trên báo cáo tài chính	294
8.1.2. Phương pháp dự báo các chỉ tiêu tài chính	296
8.1.3. Trình tự dự báo các chỉ tiêu tài chính	297
8.2. DỰ BÁO CÁC CHỈ TIÊU TRÊN BÁO CÁO KẾT QUẢ HOẠT ĐỘNG KINH DOANH.....	298
8.2.1. Xác định mối liên hệ giữa các chỉ tiêu trên Báo cáo kết quả hoạt động kinh doanh với doanh thu thuần tiêu thụ.....	298

8.2.2. Dự báo các chỉ tiêu trên Báo cáo kết quả hoạt động kinh doanh.....	300
8.3. DỰ BÁO CÁC CHỈ TIÊU TRÊN BẢNG CÂN ĐỐI KẾ TOÁN	304
8.3.1. Xác định mối quan hệ giữa các chỉ tiêu trên Bảng cân đối kế toán với doanh thu thuần tiêu thụ	304
8.3.2. Xác định trị số của các chỉ tiêu dự báo	305
8.4. DỰ BÁO DÒNG TIỀN LƯU CHUYỂN THUẦN TRONG KỲ	309
8.4.1. Xác định mối quan hệ giữa tiền và tương đương tiền với các chỉ tiêu trên Bảng cân đối kế toán.....	309
8.4.2. Dự báo dòng tiền lưu chuyển thuần.....	310
Chương 9: ĐẶC ĐIỂM PHÂN TÍCH BÁO CÁO TÀI CHÍNH TRONG CÁC DOANH NGHIỆP VỪA VÀ NHỎ	313
9.1. TỔNG QUAN VỀ DOANH NGHIỆP VỪA VÀ NHỎ	313
9.1.1. Khái niệm và vai trò của các doanh nghiệp nhỏ và vừa	313
9.1.2. Hệ thống doanh nghiệp nhỏ và vừa ở Việt Nam.....	314
9.2. HỆ THỐNG BÁO CÁO TÀI CHÍNH DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA.....	321
9.2.1. Khái quát chung về hệ thống báo cáo tài chính doanh nghiệp nhỏ và vừa ở Việt Nam	321
9.2.2. Hệ thống báo cáo tài chính doanh nghiệp nhỏ và vừa	323
9.3. ĐẶC ĐIỂM PHÂN TÍCH BÁO CÁO TÀI CHÍNH TRONG DOANH NGHIỆP NHỎ VÀ VỪA	350
9.3.1. Khái quát chung về nội dung phân tích báo cáo tài chính trong doanh nghiệp nhỏ và vừa	350
9.3.2. Đặc điểm phân tích báo cáo tài chính doanh nghiệp nhỏ và vừa ...	354
TÀI LIỆU THAM KHẢO	357

